

ДО ПИТАННЯ МОНЕТИЗАЦІЇ ПІЛЬГ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Постановка проблеми. Скасування пільгової системи та заміна її компенсаційними виплатами – це тема, яка назріла давно. Існуюча система пільгового забезпечення своїм корінням сягає радянського періоду. У пізньому СРСР пільги здебільшого виражалися у 50%-й знижці на квартплату для учасників війни, безкоштовному проїзді у громадському транспорті для певних категорій населення. Але самих пільг було мало, а платежі за цими видами послуг були мізерними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню соціального забезпечення приділяли увагу такі видатні вчені, як С.В. Петков, П.Д. Пилипенко, Н.Б. Болотіна, Н.В. Артамонов, О.Є. Козлов, В.Й. Пашинський, О.Ю. Синявська та інші.

Формулювання завдання дослідження. Мета статті полягає у дослідженні формування принципово іншого шляху щодо зменшення соціального тиску на військовослужбовців та членів їх родини, та зміни застарілих пільг та компенсацій, на більш ефективний монетарний підхід, з огляду на закордонний досвід. Стаття є прикладним дослідженням, спрямованим на розкриття питання у практичному ракурсі.

Виклад основного матеріалу. Основні аргументи за впровадження монетизації такі: система пільг є профанацією – частина людей користується ними незаконно. Водночас багато пільг залишаються забезпеченими тільки на папері. Наприклад, усім відомо, наскільки «безкоштовною» є українська медицина. А безкоштовний проїзд заважає поліпшувати технічний стан транспорту. Зрештою, пільговикам можна дати гроші, а вони вже розберуться, на що їх витратити.

Тож чи не варто б нам було задуматися про монетизацію пільг військовослужбовцям? Адже військовослужбовці є однією з найменш захищених верств населення, а кошти, які виділяються на забезпечення їх пільг і привілеїв «випаровуються» не зрозуміло куди. Чи можливо монетизація тільки погіршить стан соціального забезпечення військовослужбовців в Україні.

Для прикладу розглянемо монетизацію пільг військовослужбовців у провідних країнах світу таких як Росія, США, Німеччина.

В Російській Федерації монетизація пільг військовослужбовців почалася з прийняття 05.08.2004 р. федерального закону № 122-ФЗ «Про внесення змін у законодавчі акти Російської Федерації і визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів Російської Федерації у зв'язку з прийняттям федеральних законів «Про внесення змін і доповнень у федеральний закон «Про загальні принципи організації законодавчих (представницьких) і виконавчих органів державної влади суб'єктів Російської Федерації» і «Про загальні принципи організації місцевого самоуправління в Російській Федерації»» [1], який ще називають Законом «Про монетизацію», яким було внесено зміни більш ніж у 150 законів Російської Федерації. Закон торкається практично всіх сфер діяльності Російської держави у галузі політики, економіки, безпеки, суспільного життя, освіти і культури тощо. Зокрема внесені зміни до Закону Російської Федерації «Про міліцію», «Про освіту», «Про надра», «Про оборону», «Про ветеранів», «Про приватизацію житлового фонду», «Про пожежну безпеку», «Про ветеринарію», «Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію в РФ» і багато інших, а також в Трудовий, Водний і Повітряний кодекси. За змістом ст. 152 Закону № 122-ФЗ вносять зміни, доповнення, а частіше і повному трактують різноманітні закони Російської Федерації, в тому числі три кодекси.

Стаття 154 Закону встановлює розміри і порядок компенсаційних виплат замість певних пільг, а також порядок розмежування повноважень між органами федеральної

влади, виконавчими органами суб'єктів РФ і органами місцевої самоврядування. Згідно зі ст. 155 Закону він набув чинності 01.01.2005 р.

Вищезгаданим федеральним законом РФ № 122-ФЗ внесені істотні зміни до базових для соціально-економічного статусу військовослужбовців нормативно-правових актів, зокрема, у федеральні закони РФ «Про статус військовослужбовців», «Про ветеранів», «Про додаткові гарантії і компенсації військовослужбовцям, які проходять військову службу на територіях держав Закавказзя, Прибалтики і Республіки Таджикистан, а також тим, що виконують завдання щодо захисту конституційних прав громадян в умовах надзвичайного стану і при збройних конфліктах» та інші.

Виключена із Закону про статус військовослужбовців норма, що свідчила, що на всій території Російської Федерації вони користуються правом безкоштовного проїзду на всіх видах громадського транспорту міського, приміського і місцевого сполучення, а в сільській місцевості – на будь-якому попутному транспорті. Як компенсація за цю втрачену пільгу п. 4 ст. 13 нової редакції цього закону встановлено, що виплата щомісячної надбавки за складність, напруженість і спеціальний режим військової служби є обов'язковою і максимальний її розмір становить 120% від посадового окладу, замість 70 % як раніше. Крім того, Постановою Уряду Російської Федерації від 31.01.2005 р. № 47 військовослужбовцям, які проходять військову службу в Москві і Санкт-Петербурзі, Московській і Ленінградській областях ці виплати проводяться в збільшених розмірах: солдатам, сержантам і прапорщикам – до 200% окладу по військовій посаді, молодшим і старшим офіцерам – до 160% окладу по військовій посаді [2]. Але ці надбавки ні в якому разі не впливають на розмір пенсій військових пенсіонерів.

Відповідно до внесених поправок право на здобуття продовольчого пайка натуральними продуктами зберігається лише за військовослужбовцями, які проходять службу за контрактом в районах Крайньої Півночі і прирівняних до них місцевостях, останні отримують грошову компенсацію в розмірі 20 рублів на добу, що значно менше вартості набору продуктів, що входять до складу пайка.

Скасовано також багато пільг, що мали декларативний характер, такі як: право на здобуття частки державної власності в процесі її приватизації, право на придбання військового майна, що вивільняється, право на здобуття безвідсоткового кредиту на будівництво житлового будинку, право на здобуття земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва і деякі інші.

Втратив чинність абз. 2 п. 4 ст. 19 Закону «Про статус військовослужбовців», який передбачав, що витрати, пов'язані з проведенням професійної перепідготовки військовослужбовців за однією з цивільних спеціальностей, відшкодовуються в порядку, визначуваному урядом Російської Федерації, за рахунок коштів, що виділяються на перепідготовку кадрів.

Військовослужбовці-жінки більше не зможуть отримувати додаткові соціальні гарантії і компенсації, встановлені для цивільних осіб. Водночас з метою запобігання погіршенню матеріального становища військовослужбовців у зв'язку із скасуванням ряду пільг Урядом Російської Федерації були підготовлені і прийняті нормативні правові акти, які дали змогу, зокрема, збільшити в три рази порівняно з раніше діючими нормами розміри грошової компенсації військовослужбовцем за наймання (піднаймання) житлових приміщень. З 01.01.2005 р. вони становили в Москві і Санкт-Петербурзі – 1500 рублів, в інших містах і районних центрах – 1200 рублів, в інших населених пунктах – 900 рублів. Ця грошова компенсація виплачується в підвищеному на 50% розмірі військовослужбовцеві, спільно з яким проживають три і більше членів сім'ї (Постанова Уряду РФ від 31.12.2004 р. № 909).

Постановою Уряду РФ від 17.12.2004 р. № 796 відповідним категоріям військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, у випадках, визначених Законом «Про статус військовослужбовців», замість виплати безвідсоткової

позики на придбання майна першої необхідності, встановлена разова виплата, яка не підлягає поверненню, на обзаведення майном першої необхідності в розмірі до 12 окладів грошового забезпечення [3].

Військовослужбовцям, що мають відповідно до законодавства право на здобуття державної соціальної допомоги (ветерани бойових дій, учасники ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС, прирівняні до них особи й ін.) деякі пільги, що раніше надавалися в натуральній формі, замінені щомісячною грошовою виплатою у встановленому законом розмірі. Вказаним категоріям військовослужбовців також надається право на здобуття через територіальні органи соціального захисту населення державної соціальної допомоги у вигляді набору соціальних послуг.

Прийняття Закону № 122-ФЗ практично не змінило порядку медичного забезпечення військовослужбовців і членів їх сімей.

Найбільшу кількість змін Закон «Про монетизацію» вніс у найгострішу для військовослужбовців сферу – житлову, причому, зовсім не покращуючи її.

Однією з найбільших вагомих військових пільг військовослужбовців Російської Федерації, та й військовослужбовців Збройних Сил України, завжди вважалося відносно швидке і безболісне здобуття власного безкоштовного житла. Відповідно до нової редакції ст. 15 Закону «Про статус військовослужбовців», за тими військовослужбовцями, хто вступив на військову службу до 01.01.1998 р., це право закріплене без будь-яких умов. Військовослужбовці, що уклали контракт після цього терміну, мають право отримати постійне житло лише після 20 років військової служби або при звільненні з поважних причин з вислугою 10 років і більше, а на час служби повинні забезпечуватися службовими квартирами [4].

Житлове забезпечення звільнених військовослужбовців Російської Федерації, що звільняються, на сьогодні здійснюється в основному шляхом реалізації підпрограми «Державні житлові сертифікати» на 2004–2010 рр. З урахуванням доопрацювання вона розглядається як найбільш ефективний механізм вирішення житлової проблеми під час перехідного періоду від надання житла військовослужбовцям у натуральному вигляді до надання засобів на його придбання.

Новий напрям у забезпеченні військовослужбовців житлом розпочався 01.01.2005 р. з ухваленням федерального закону Російської Федерації «Про накопичувально-іпотечну систему житлового забезпечення військовослужбовців» від 20.08.2004 р. № 117-ФЗ. Дія Закону поширюється на осіб, що мають статус військовослужбовців, які є громадянами Російської Федерації, проходять військову службу за контрактом і включені в реєстр учасників накопичувально-іпотечної системи [5].

Військовослужбовцям – учасникам накопичувально-іпотечної системи гарантуватиметься накопичення засобів для придбання постійного житла у власність на персональних рахунках. Щорік на цей рахунок нараховуватиметься сума, еквівалентна вартості приблизно 3 кв. м житла. У 2005 р. розмір базового накопичувального внеску на одного учасника накопичувально-іпотечної системи встановлений у розмірі 37000 тис. рублів в цінах і умовах 2005 р. Крім того, Уряду Російської Федерації надається право застосовувати коефіцієнт до розміру базового накопичувального внеску у бік збільшення, виходячи з економічних можливостей держави. Сума, накопичена за 20 років служби, дасть кожному учасникові системи змогу після звільнення придбати житло у власність. Якщо військовослужбовець звільняється до досягнення 10 років вислуги, то він втрачає право на здобуття накопичених коштів. У період з 10 до 20 років служби при звільненні з поважної причини (організаційно-штатні заходи, стан здоров'я та інші) військовослужбовець може використовувати накопичені засоби на вирішення свого житлового питання самостійно.

Після трьох років участі в накопичувальній системі військовослужбовець набуває право на одержання іпотечного кредиту для придбання житла з використанням вже

накопичених коштів. Надалі основну частину боргу за іпотечним кредитом погашатиме держава. Таким чином молоді офіцери зможуть отримати житло вже через три роки.

По суті справи військовослужбовець отримуватиме квартиру як у кредит, погашати який за нього буде протягом його служби держава. Придбане за іпотечною системою житло військовослужбовець одержуватиме у власність, і в разі його переведення до нового місця служби за ним залишається право на здобуття службового житла по новому місцю служби.

Постає законне питання – як же реально працюють ці напрями і системи забезпечення військовослужбовців житлом? Однозначно відповісти не можна. Явно, що перші три помітно гальмуються, а про накопичувально-іпотечну систему судити поки ще рано.

До того ж 01.03.2005 р. набрав чинності Житловий кодекс Російської Федерації, що замінив Житловий Кодекс РРФСР, що діяв з 1983 року. Відповідно до нового Житлового Кодексу РФ, право на безкоштовне житло за договором соціального найму зберігають лише малозабезпечені громадяни, такими вони визнаватимуться органами місцевої самоврядності в порядку, встановленому законом відповідного суб'єкта Російської Федерації, з врахуванням доходу, що припадає на кожного члена сім'ї і підлягає оподаткуванню.

Оскільки в Житловому кодексі РФ не зазначена така категорія громадян як військовослужбовці, то зберігається певна неясність, яким чином отримуватиме житло за договором соціального найму ця категорія громадян. Крім того, ст. 12 Федерального Закону від 29.12.2004 р. № 189-ФЗ «Про набуття чинності житлового Кодексу Російської Федерації» встановлено, що не підлягають приватизації житлові приміщення, надані громадянам по договорах соціального найму після 01.03.2005 р., що означає для військовослужбовців, які стоять у черзі на житлі вже багато років, заборона на приватизацію житла при його отриманні і неможливість передати його іншим членам своєї сім'ї у власність, розпорядитися на свій розсуд [6]. Очевидно, що це серйозно порушує інтереси військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, і громадян, звільнених з військової служби, які чекають на одержання житла. І взагалі, висновок і правову оцінку цьому Житловому кодексу РФ повинні дати учені-правознавці і юристи в області оборони і забезпечення військовослужбовців, тому що положення Житлового Кодексу РФ суперечать ст. 15 «Право на житло» Закону РФ «Про статус військовослужбових».

Єдина стаття в Законі «Про монетизацію», що відображала інтереси ветеранів військової служби, – ст. 23 «Заходи соціального захисту ветеранів військової служби, ветеранів державної служби» – втратила чинність. Водночас Закон РФ «Про ветеранів» доповнений новою ст. 23.1 «Щомісячна грошова виплата ветеранам», яка визначає категорії осіб, що мають право на здобуття грошової компенсації, розміри вказаних виплат, загальні положення про порядок виплат. Виплати здійснюються територіальними органами Пенсійного фонду Російської Федерації в порядку, встановленому наказом Міністерства охорони здоров'я та соціального розвитку Російської Федерації від 30.11.2004 р. № 294 [1].

Як бачимо, монетизація пільг і гарантій у Росії виявилася непродуманою та викликала серед військовослужбовців та пенсіонерів негативну реакцію.

Багато керівників, політиків, економістів, у тому числі і військових посадових осіб, під час прийняття відповідних нормативно-правових актів посилаються на досвід розвинених західних країн, мабуть, забуваючи або не знаючи, що якраз у цих країнах більшість пільг надаються громадянам у натуральному вигляді.

В США пільговики отримують те саме, що і європейці – медичне забезпечення, проїзд, житло, ліки, але в більших обсягах і все в натуральному вигляді.

Серед заходів, що вживаються американським керівництвом для підвищення ролі збройних сил у житті суспільства, популярності і престижності служби в них, важливе місце відводиться питанням соціального забезпечення особового складу. Одним з пріоритетних напрямів цієї діяльності є турбота про колишніх військовослужбовців.

Відповідно до законодавства громадяни Сполучених Штатів, що знаходилися на військовій службі не менше ніж 180 днів (тривалість курсу підготовки новобранця) і звільнені з причини, не пов'язаної з негідною поведінкою, отримують право на користування певними пільгами як особи, зараховані до категорії ветеранів «Збройних сил США», а у разі звільнення по інвалідності, терміну служби 180 днів, не існує.

На сьогодні в США налічується понад 27 млн. колишніх військовослужбовців і більше ніж 47 млн членів їх сімей, що користуються пільгами. У 1989 фінансовому році на їх потреби з федерального бюджету було виділено понад 28 млрд дол., з яких 95% становили прямі грошові виплати.

До основних привілеїв належать: виплата допомога по інвалідності і безробіттю, включення в програму професійної реабілітації, надання допомоги в здобутті освіти і працевлаштуванні, психотерапевтична підтримка ветеранів війни у В'єтнамі, надання на пільгових умовах медичного обслуговування, страхового полісу, позик на будівництво або ремонт житла, похоронних послуг [7].

Особи, що мають право на пільги щодо медичного обслуговування, отримують медичну допомогу у військових медичних установах, основне призначення яких полягає в наданні допомоги військовослужбовцем, що перебувають на дійсній службі. Пільги поширюються на військовослужбовців сухопутних військ, ВПС, ВМС, корпусу морської піхоти, берегової охорони, військово-медичної служби і національної адміністрації з дослідження океану й атмосфери.

В ст. 10 «Збройні сили» кодексу законів США є спеціальна глава «Медичне і стоматологічне забезпечення». У ній визначено, що військовослужбовці, що перебувають на дійсній військовій службі, мають право на здобуття безкоштовної медичної допомоги в будь-якій військово-медичній установі. Крім того, міністерство оборони може використовувати кошти, що виділяються на медичне обслуговування, для оплати їх лікування в приватних клініках. Крім того, пільги у сфері медичного обслуговування надаються родичам військовослужбовців, що перебувають на дійсній військовій службі, військовим пенсіонерам, а також військовослужбовців, що звільнилися, і померлих. З 01.04.2001 р. введено додаткові пільги для військових пенсіонерів і їх дружин, що досягли 65 років (для них розширений перелік безкоштовних операцій і медичних препаратів, що видаються в аптеках безкоштовно).

Для підвищення престижу військової служби і підтримки чисельності озброєних сил на заданому рівні основні оклади всіх категорій військовослужбовців практично щороку на законодавчому рівні збільшуються відповідно до рівня інфляції в США. Наприклад, з 1958 по 1985 р. вони підвищувалися 26 разів і в цілому за цей період зросли в 4,5 рази. У 1998 р. основні оклади стали більше на 2,8% (при рівні інфляції 2,1%), в 1999 р. вони збільшилися на 3,1%.

З 01.01.2001 р. грошове забезпечення було збільшене на 3,7%, а в липні 2001 р. додатково збільшилося грошове забезпечення молодшого командного складу з вислугою більше ніж 8 років на суму від 40 до 60 дол. на місяць.

Величина основних окладів військовослужбовців збройних сил США встановлюється відповідно до законів від 1970 і 1977 р., що визначають необхідність рівності оплати державних службовців (до складу яких входять і військовослужбовці) заробітній платі зайнятих у приватному секторі економіки і працюючих на рівноцінних посадах і за схожою спеціальністю [8].

Як бачимо з вищезазначеного військовослужбовців Збройних сил США майже всі пільги отримують в натуральній формі, не зважаючи на те що економіка Сполучених Штатів Америки знаходиться на досить розвиненому рівні.

Питання матеріального становища людей в погонах і членів їх сімей в цивілізованих державах знаходяться під захистом закону. Однією з найблагополучніших країн в цьому відношенні є Німеччина.

Українські військові також не обділені увагою законодавців, проте чомусь ці закони, як тільки це стосується молодших і старших офіцерів, не діють. По одних оцінках, «не відпрацьований механізм реалізації цих законів», по інших – «в держави немає засобів для їх виконання». Але чому, коли справа стосується вищих офіцерів, ці «механізми» раптом починають реалізовуватися?

Грошове забезпечення військовослужбовців бундесверу регламентується федеральним законом про оплату державних службовців і складається з посадового окладу, а також різних надбавок і додаткових виплат. Розмір посадового щомісячного окладу визначається залежно від розряду тарифної ставки. Збільшення основного окладу виробляється, як правило, кожні 2 роки.

Для кожного військового звання визначається максимально можлива сума грошового забезпечення, що відповідає граничному терміну вислуги в даному званні.

У німецькій армії різного роду надбавки визначаються залежно від посади (розряду тарифної сітки), при цьому також враховуються, наприклад, сімейний стан і умови мешкання військовослужбовців. Зокрема, одруженим військовослужбовцям за одного дитяти доплачуються певні суми. Наприклад, гауптману (капітанові) – 1027 євро, оберсту – 1273 євро. Для військовослужбовців, що мають більше двох дітей, виплачується додатково на кожного подальшого по 134 євро в місяць.

Залежно від специфіки проходження служби і характеру виконуваних завдань для німецьких військовослужбовців передбачені різні додаткові виплати і надбавки. Крім того, кадровим військовослужбовцям бундесверу виплачується щорічна одноразова допомога у розмірі місячного окладу, при убуванні у відпустку на руки видається допомога в сумі від 300 до 450 євро, а також щомісячна винагорода за успіхи в службі – 13-26 євро

В разі використання військовослужбовцем особистого і суспільного транспорту в службових цілях передбачена грошова компенсація. Військовослужбовці бундесверу мають право на компенсацію витрат, пов'язаних із службовими відрядженнями (у тому числі і на мешкання в готелях), а також з переїздом до нового місця служби. В разі народження, смерті або хвороби членів сім'ї військовослужбовця йому може бути надана матеріальна допомога.

Речове забезпечення офіцери і солдати німецької армії отримують безкоштовно, а ті які прослужили не менше 8 років мають право замість покладеної повсякденної форми отримати компенсацію у розмірі 600 євро. У нас також покладена грошова компенсація за невикористане речове постачання, але вона не отримується офіцерами по 5 років і більш, а при звільненні її ще треба «відсудити».

У бундесвері проблеми житла просто не існує. Мінімум, який має німецький лейтенант, – це 36 кв. м. (двокімнатна службова квартира). Офіцерський корпус Української армії в ланці «лейтенант-полковник» доки служитиме – квартир мати не буде, так як з року в рік не виконується програма будівництва житла.

Істотну роль в привабливості військової служби в Німеччині грає система пенсійного забезпечення військовослужбовців.

При звільненні в запас німецьким військовослужбовцем виплачується вихідна допомога, яка включає грошову компенсацію, пов'язану з вимушеною втратою робочого (службового) місця, і матеріальну допомогу. Грошова компенсація залежно від вислуги років виплачується на період, протягом якого звільнений в запас військовослужбовець

може залишатися без роботи, – від 6 до 36 місяців. Зокрема, для гауптмана, що має вислугу 10 років, ця компенсація виплачуватиметься протягом 18 місяців, а для оберста з вислугою більше 12 років – 36 місяців. Сума грошової компенсації визначається у розмірі 75% останнього місячного окладу з врахуванням надбавок.

У німецькій армії кадровим військовослужбовцем, що звільняється в запас, призначається пенсія, якщо до моменту звільнення він прослужив не менше 10 років або втратив працездатність при виконання службових обов'язків. Звільнення в запас за власним бажанням не дає права на здобуття пенсії. У розмір пенсії включаються оклад по званню (якщо він знаходився в цьому званні не менше року) і посаді, а також квартирна надбавка. Мінімальний розмір пенсії після 10 років служби встановлений в 35%, за кожен подальший рік до 25 років нараховується додатково 2%, а за кожен рік після 25 років – 1%.

Проаналізувавши системи соціального забезпечення військовослужбовців провідних країн світу, ми прийшли до висновку, що монетизація пільг і привілеїв військовослужбовців з однієї сторони є безперечним плюсом як для держави так і для військовослужбовців, з іншої сторони монетизація вимагає значної уваги і відповідальності посадових осіб при прийнятті відповідних законів. Адже як бачимо, зокрема в Російській Федерації військовослужбовці і пенсіонери не зовсім задоволені реформуваннями у військовій сфері.

Будь-яка розвинена держава піклується про військовослужбовців у частині їх соціального забезпечення. У результаті дослідження практики ряду зарубіжних країн зазначено, що право на соціальне забезпечення військовослужбовців реалізується за трьома формами: 1) Натуральне забезпечення. 2) Змішаний тип соціального забезпечення. 3) Суто грошовий вид соціального забезпечення.

На нашу думку монетизація пільг повинна відбуватися лише за умови сталого економічного розвитку держави і з передбаченням індексації на рівень інфляції в поточний період.

Щоб уникнути тих самих помилок, які були вчинені нашими сусідами при прийнятті відповідного пакета нормативно-правових актів про монетизацію, вважаємо за необхідність глибоко вивчити це питання, перейняти позитивний досвід у провідних країн світу, де соціальне забезпечення військовослужбовців перебуває на найвищому рівні. На основі зібраної інформації прийняти рішення, чи потрібна монетизація пільг і привілеїв військовослужбовцям Збройних Сил України? Чи не погіршить вона й без того скрутне становище українського війська.

Соціальне забезпечення військовослужбовців ми розглядаємо з двох позицій:

- як функцію держави – діяльність держави (в особі органів державної влади), яка спрямована на виконання соціально-захисної функції держави, здійснення заходів щодо підвищення рівня соціальних гарантій і компенсацій військовослужбовцям;
- як суб'єктивне право військовослужбовців щодо можливості задовольнити свої законні інтереси.

Ми вважаємо, що запорукою успіху створення ефективної системи соціального забезпечення є перехід на національному рівні до персоніфікованої системи соціального забезпечення військовослужбовців.

Потреби військовослужбовця як людини і громадянина зазвичай мають єдину основу і закріплені Конституцією України, а саме: право на житло, право на відпочинок, право на медичну допомогу, право на освіту, гідний рівень винагороди за працю, тощо.

На особистому досвіді ми знаємо, що всі ці позиції майже недосяжні для військовослужбовців нижньої та середньої ланки. Доцільно ввести імперативні норми, що унеможливлять зловживання в цій сфері як посадовими особами Міністерства оборони України, так й іншими посадовими особами виконавчої влади.

На нашу думку вирішення житлового питання для військовослужбовців, (введення персоналізованого рахунку з можливістю додатково його збільшувати та переводити його за військовослужбовцем при зміні місця служби; обов'язкове виділення земельної ділянки для військовослужбовців для будівництва та інше), зокрема скористатися практикою російської накопичувально-іпотечної системи.

Принциповим на нашу думку є підхід до медичного забезпечення, при цьому є досить не погана практика Сполучених Штатів Америки, де Міністерство оборони може використовувати кошти, що виділяються на медичне обслуговування військовослужбовців, для оплати їх лікування в приватних клініках. На нашу думку застосування такої практики і в Україні є досить доцільним, так кожному військовослужбовцю надавалося б право обирати шляхи використання коштів для медичної реабілітації, наприклад за заявою військовослужбовця кошти повинні бути переведені на рахунок того закладу, де він бажає лікуватися або пройти курс реабілітації (за нормами, що будуть визначені Міністерством оборони України або Кабінетом Міністрів України).

Анотація

Стаття присвячена питанню монетизації пільг військовослужбовців на прикладі зарубіжного досвіду Росії, США, Німеччини. Проведено змістовний аналіз формування компенсаційних виплат у провідних країнах світу. В статті висвітленні основні напрямки соціального забезпечення шляхом монетизації пільг та компенсацій.

Ключові слова: соціальне забезпечення військовослужбовців, монетизація, пільги та компенсації

Аннотация

Статья посвящена вопросу монетизации льгот военнослужащих на примере зарубежного опыта России, США, Германии. Проведен анализ формирования компенсационных выплат в ведущих странах мира. В статье освещены основные направления социального обеспечения путем монетизации льгот и компенсаций.

Ключевые слова: социальное обеспечение военнослужащих, монетизация, льготы и компенсации

Summary

This article is devoted the question of converting in coin privileges of servicemen on the example of foreign experience like Russia, USA, Germany. Was conducted the detailed analysis of forming compensative payments in the leading countries of the world. The basic directions of public welfare by a way of converting in coin privileges and indemnifications are expounded in the article.

Keywords: public welfare of servicemen, monetization, privileges and indemnifications

Список використаних джерел:

1. Федеральный Закон Российской Федерации «О внесении изменений в законодательные акты Российской Федерации и признании утратившими силу некоторых законодательных актов Российской Федерации в связи с принятием федеральных законов «О внесении изменений и дополнений в федеральный закон «Об общих принципах организации законодательных (представительных) и исполнительных органов государственной власти субъектов Российской Федерации» и «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации»» от 5 августа 2004 года № 122-ФЗ.: [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://duma.consultant.ru/page.aspx?795938>.

2. Постановление Правительства Российской Федерации «О повышении размера ежемесячной надбавки за сложность, напряженность и специальный режим службы (военной службы) отдельным категориям сотрудников и военнослужащих, проходящих военную службу по контракту» от 31.01.2005 г. № 47.: [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://government.consultant.ru/page.aspx?814146>.
3. Постановление Правительства Российской Федерации «О Порядке выплаты денежной компенсации за наем (поднаем) жилых помещений военнослужащим - гражданам российской федерации, проходящим военную службу по контракту, гражданам российской федерации, уволенным с военной службы, и членам их семей» от 31.12.2004 № 909. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://government.consultant.ru/page.aspx?812331>.
4. Федеральный Закон «О статусе военнослужащих» от 27 мая 1998 года № 76-ФЗ. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://duma.consultant.ru/page.aspx?1103385>.
5. Федеральный Закон Российской Федерации «О накопительно - ипотечной системе жилищного обеспечения военнослужащих» от 20 августа 2004 года № 117-ФЗ. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://duma.consultant.ru/page.aspx?795138>.
6. Федеральный Закон Российской Федерации «О введении в действие Жилищного Кодекса Российской Федерации» от 29 декабря 2004 года № 189-ФЗ. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://duma.consultant.ru/page.aspx?810369>.
7. Льготы бывшим военнослужащим США. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://pentagonus.ru/publ/7-1-0-953>.
8. Финансово-экономическое обеспечение и социальная защита американских военнослужащих. [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://pentagonus.ru/publ/51-1-0>